

СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ ТА СОЦІАЛЬНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО ЯК МАЙБУТНЄ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ СФЕРИ

Малець Діана Романівна

здобувач вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент»
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

Науковий керівник : Купчак Мар'яна Ярославівна

канд.пед.наук, старший викладач кафедри права та менеджменту у сфері
цивільного захисту навчально-наукового інституту цивільного захисту
Львівський Державний Університет Безпеки Життєдіяльності

Україна

Сьогодні світ зустрічається з багатьма проблемами соціального, економічного чи екологічного характеру. Вирішення цих проблем залежить від свідомої поведінки кожної людини та сфери діяльності. Не виключенням є підприємницька сфера діяльності: свідоме виробництво, мінімізація впливу на екологію, відповідальне ставлення до споживачів та популяризація соціально відповідального ставлення серед суспільства, демонстрація власним прикладом соціально-відповідальної позиції, шляхом активної участі у вирішенні важливих соціальних питань. Ось, бажаний внесок кожного підприємства у вирішення гострих проблем. Інструментом отримання цих важливих соціальних результатів у підприємницькій сфері є соціальна відповідальність.

Під соціальною відповідальністю слід розуміти добровільну реакцію підприємства на соціальні проблеми суспільства [1]. Реакція може проявлятися, як у відповідальному ставленні до виробництва та дотриманні законодавства, так і активно проявляється у благодійництві, спонсорстві та допомозі потребуючим верствам життя.

На перший погляд, така діяльність не є перспективною для підприємств. Адже, потрібно витратити час, шукати напрямки своєї участі у допомозі суспільству, витратити гроші на реалізацію задуманого. Але, насправді, не

варто розцінювати соціальну відповідальність, як удар по бізнесу та шлях до банкрутства. Якщо розглянути перспективи та недоліки такого руху, можна точно сказати, що користі від такої діяльності набагато більше (табл.1).

Таблиця 1 – Переваги на недоліки соціально відповідальної позиції

Переваги соціально відповідальної позиції	Недоліки соціально відповідальної позиції
Формування у населення довіри до компанії та продукту, який вона виробляє.	Порушення принципу максимізації прибутку.
Лояльність працівників компанії, сильний корпоративний дух та низька плинність кадрів.	Брак досвіду в організацій щодо вирішенні соціальних проблем.
Інвестиційна привабливість та висока конкурентоспроможність.	Висока відповідальність та необхідність підтримки статусу.

Джерело: [1].

Основною проблемою, звичайно, є порушення максимізації прибутку, але не варто думати, що соціальна відповідальність не приносить ніякої матеріальної користі. Отримуючи довіру суспільства до своєї продукції чи послуг, підприємство, також, отримує і зростання продаж, а як результат збільшення прибутку.

Отже, дотримання підприємством соціально відповідальної позиції є перспективним напрямом. Користь від такої діяльності, отримуватиме не лише суспільство та екологія, а й організація, яка здійснює таку важливу місію.

Ще одним проявом вирішення гострих проблем суспільства є створення соціальних підприємств. Одразу варто сказати, що соціальна відповідальність підприємств та соціальне підприємництво – це не одне і теж. Головна їх відмінність – це місія. Якщо підприємство є соціально відповідальним, це не означає що воно відмовляється від своєї головної мети – максимізації прибутку. Соціальне підприємство ж, створюється виключно з благородних цілей, головна його мета – вирішення соціальних проблем.

Соціальна відповідальність підприємства – це один з проявів діяльності звичайного комерційного підприємства. Підприємство може бути, а може і не бути соціально відповідальним, це залежить від моральних принципів та

переконань компанії. Соціальна відповідальність може здійснюватись як у відповідальному виробництві чи дотриманні законів, так і активно проявлятись у вирішенні гострих суспільних проблем, благодійності чи волонтерстві. Соціальне підприємство – це окремий вид підприємницької діяльності, таке підприємство, на відміну від звичайного, створюється без мети максимізації прибутку. Головна місія – це вирішення соціальних проблем та проблем довкілля. Тобто, це два зовсім різні напрямки, та вже ж, у будь-якому випадку, дуже перспективних напрямки.

А що ж на практиці? Які підприємства є соціально відповідальними, а які соціальними? До прикладу, компанія «Coca-Cola» та українська компанія «Оболонь». Ці організації можна назвати соціально відповідальними. Адже, попри свою основну діяльність, вони займають активну соціальну позицію. Компанія «Coca-Cola» свою соціальну місію розвиває у напрямках розвитку молоді, посиленні ролі жінок у суспільстві та волонтерстві.

Також, окреме місце займає напрямок безвідходного виробництва. Однією з цілей компаній є ефективне використання пакувальних матеріалів, зокрема, їх повна переробка і збільшення повторного використання. Метою компанії є збір та переробка 100% еквіваленту поставленої на ринок власної упаковки. У 2019 році було зібрано і перероблено 35% всієї упаковки, випущеної на ринок. [2]

Компанія «Оболонь», яскравий український представник соціально відповідальної позиції. Компанія обрала своїм напрямом розвитку допомогу військовослужбовцям, адже, це гостре питання в Україні, також, розвиток освіти та спорту. Компанія надає підтримку футбольному клубу «Оболонь-Бровар». На сьогоднішній день команда гравців представляє Київ у матчах Першої Ліги чемпіонату країни. Також за час існування, компанія сприяла виходу більше двох сотень підручників, посібників, довідників, художньої, наукової, історичної та дитячої літератури. [3]

До соціальних підприємств України відносяться : ресторан громадського харчування «Urban Space 100», пекарня «Горіховий дім», громадська організація «Дивовижні» та інші.

Пекарня «Горіховий дім», спочатку була громадською організацією, що допомагала жінкам, з житловими проблемами та проблемами в особистому житті. Організація діяла за рахунок грантів від держави. Проте, засновник даної організації вирішив створити підприємство, яке буде випікати різні солодощі, а виручені гроші інвестуватиме на продовження діяльності цієї організації. Таким чином, було вирішене питання інвестування і організація не була залежна від державної допомоги.[4] Це чудовий приклад успішного соціального підприємства.

Важливим аспектом соціальної реалізованості є формування соціального звіту. Соціальний звіт - це документ, що відображає політику, стратегію та, що головне, практику компанії в сфері соціальної відповідальності.[5] Від допомагає суспільству зробити висновки про ефективність діяльності організації та сформувати власну позицію щодо підприємства, довіряти йому чи ні. Підприємство ж, з його допомогою може зробити висновки що до того, яка робота була зроблена та над чим варто ще попрацювати.

Отже, сьогодні дуже важливою темою є соціальна свідомість. Важливо, щоб вона проявлялась і у підприємницькій сфері теж. Звичайно, лише підприємницька галузь діяльності не зможе вирішити всі гострі питання суспільства. Але такі напрямки, як соціальна відповідальність підприємств та соціальне підприємництво – це майбутнє підприємницької сфери. Така діяльність може допомогти у вирішенні багатьох суспільних проблем, а це стане важливим кроком у розвитку України та українського суспільства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ :

1. Охріменко О.О. & Іванова Т.В. (2015). Соціальна відповідальність. Київ : Національний технічний університет України «Київський політехнічний

інститут». URL : [file:///C:/Users/Lenovo/Desktop/%D0%BA%D1%83%D1%80%D1%81%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Lenovo/Desktop/%D0%BA%D1%83%D1%80%D1%81%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%20(1).pdf)

2. Кока-Кола Україна Лімітед (2019). Звіт зі сталого розвитку. Київ : Студія корпоративних комунікацій. URL :

file:///C:/Users/Lenovo/Desktop/Sustainability%20report%20FINAL_ukr.pdf

3. Компанія «Оболонь» (2015). Звіт зі сталого розвитку. Київ : Студія корпоративних комунікацій. URL :

file:///C:/Users/Lenovo/Desktop/%D0%97%D0%B2%D1%96%D1%82_%D0%B7%D1%96_%D1%81%D1%82%D0%B0%BA.pdf

4. Платформа масових відкритих онлайн-курсів Prometheus (2020) Курс «Соціальне підприємництво». Київ : Платформа масових відкритих онлайн-курсів Prometheus. URL : <https://prometheus.org.ua/>

5. Бондаренко О.В. (2014) Методичні рекомендації з вивчення змістовних модулів з курсу «Соціальна відповідальність». Запоріжжя: ЗНТУ. URL :

http://eir.zntu.edu.ua/bitstream/123456789/657/1/Methodical%20recommendations_Social_responsibility.pdf